

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Greco-Catolică
1.3 Departamentul	Departamentul Blaj
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie greco-catolică pastorală / Personal de cult

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	KT0036 Teologie Ecumenică						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. univ. dr. pr. Anton RUS / Pr. Florian GUȚIU						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. univ. dr. pr. Anton RUS / Pr. Florian GUȚIU						
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	VP	2.7 Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat					3
Examinări					4
Alte activități: elaborarea unei bibliografii a contribuțiilor teologilor / autorilor greco-catolici români la domeniul ecumenic					7
3.7 Total ore studiu individual		58			
3.8 Total ore pe semestru		100			
3.9 Numărul de credite		4			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Prezența la prelegeri
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Prezența și intervențiile la seminar, preluarea temei de seminar, elaborarea și susținerea seminarului; predarea la timpul stabilit

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>În urma studierii acestei discipline, studentul trebuie să poată:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Să însușească, să cunoască, să înțeleagă și să utilizeze principiile, mijloacele, metodele, procedeele și conceptele- limbajul-terminologia specifice Teologiei Ecumenice; • Să explice, să interpreteze, să aplice și să rezolve probleme din domeniul teologiei ecumenice; • Să dezvolte o reflecție critică și constructivă în interiorul domeniului; • Să fie creativ și inovativ în domeniul teologiei ecumenice; • Să poată aborda la nivel de discuții realitățile circumscrise teologiei ecumenice; • Să sesizeze importanța ecumenismului în viața Bisericii; • Să poată prezenta elementele fundamentale ale învățării Bisericii despre ecumenism; • Să cunoască bibliografia aferentă studiului Teologiei Ecumenice.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Să poată integra competențele profesionale dobândite în urma cursului cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarității și transdisciplinarității dintre acestea și Teologiei Ecumenice; • Să înțeleagă modul cum celelalte confesiuni creștine percep lucrarea Spiritului Sfânt; • Să poată să gestioneze propria formare continuă personală și profesională având ca punct de plecare cursul de Teologie Ecumenică, dobândind autonomie și responsabilitate în procesul de evaluare a datelor noi care vor apărea în domeniu; • Să aibă capacitatea să răspundă în mod obiectiv interogativelor oamenilor timpului prezent referitoare la identitatea și la discernerea acțiunilor ecumenice; • În servicii alternative, absolvenții acestui curs să poată fi cooptați în forme suplimentare de pregătire catehetică, activități ecumenice etc. • Inițierea și conducerea inovativă, creativă și responsabilă a unor activități legate de domeniul Pnevmatologiei.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Cursul de Teologie Ecumenică și-a dobândit un loc necesar și de o importanță stringentă în cadrul cursurilor de la Facultățile de Teologie în lumea universitară modernă: Cursul urmărește cunoașterea din partea studentului a principiilor și normelor practice ale ecumenismului catolic, lucru realizat prin parcurgerea a trei etape. În prima parte a cursului se va prezenta un scurt istoric al dezbinărilor ce au avut loc în Biserica una și unică a lui Hristos, insistând asupra încercărilor de unire în decursul veacurilor, ca apoi să se efectueze o retrospectivă istorică a mișcărilor ecumenice moderne. Cea de-a doua parte a cursului va avea ca obiectiv cunoașterea principiilor catolice ale ecumenismului, descrise în cele două documente magisteriale luate în dezbatere: Decretul despre ecumenism «Unitatis Redintegratio» (1964) al Conciliului Ecumenic Vatican II, și <i>Îndreptar pentru aplicarea principiilor și normelor cu privire la ecumenism</i> (1993). Dialogul Bisericii Catolice cu celelalte Biserici și comunități ecleziiale și cunoașterea teologiei și vieții religioase a acestora, inclusiv chestiuni precum colaborarea sacramentală, botezul sau căsătoriile mixte, constituie cea de-a treia parte a cursului. Spre finele cursului discursul se va restrânge la problematica ecumenismului în Biserica Greco-Catolică din România, pentru a încheia cu realizarea unei sinteze concluzive.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Insușirea, cunoașterea, înțelegerea și utilizarea terminologiei specifice teologiei ecumenice; • Dezvoltarea unei reflecții critice și constructive în interiorul domeniului; • Capacitarea studentului la abordarea la nivel de discuții a realităților circumscrise teologiei ecumenice; • Sesizarea importanței învățării despre mișcarea ecumenică în viața Bisericii; • Cunoașterea bibliografiei aferentă studiului Teologiei Ecumenice; • Integrarea competențelor profesionale dobândite de prezentul curs cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarității și transdisciplinarității dintre acestea și Teologia Ecumenică; • Înțelegerea modului cum celelalte confesiuni creștine percep importanța dialogului ecumenic; • Învățarea gestionării propriei formări continue personale și profesionale având ca punct de plecare cursul de Teologie Ecumenică, dobândind autonomie și responsabilitate în procesul de evaluare a datelor noi care vor apărea în domeniu.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații. Bibliografie
<p>CURS 1: Introducere în Teologia Ecumenică</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teologia Ecumenică ca disciplină - izvoarele Teologiei Ecumenice. - scopul Teologiei Ecumenice 	<p>Prelegere / expunere, prezentare, explicații, exemplificări.</p>	<p>Bibl.: <i>Note de curs</i></p>

CURS 2: Istoric al dezbinărilor religioase. Istoric al mișcărilor ecumenice înainte de Conciliul Vatican II - scurt istoric al dezbinărilor în Biserica primară - Mișcarea ecumenică în istoria modernă	Prelegere	
CURS 3. Conciliul Vatican II și Decretul despre ecumenism «Unitatis Redintegratio» - Conciliul Vatican II și mișcarea ecumenică - contextul religios-social	Prelegere	
CURS 4: Principiile catolice ale ecumenismului - bazele biblice ale ecumenismului - patrimoniul deplinătății adevărului revelat în Biserica catolică	Prelegere	
CURS 5: Exercițarea ecumenismului - dialogul ecumenic - formația ecumenică - cunoașterea reciprocă - convertirea inimii și unirea în rugăciune - colaborarea	Prelegere	
CURS 6: Îndreptarul pentru aplicarea principiilor și normelor cu privire la ecumenism - scopul, destinatarii și structura <i>Îndreptarului</i> - contextul religios		
CURS 7: Biserica și unitatea ei în planul lui Dumnezeu - Biserica lui Hristos, una și unică	Prelegere	
CURS 8: Structuri ecumenice în Biserica Catolică - structuri diecezane, naționale, pontificale - structuri la nivel de credincioși, monahi etc.	Prelegere	
CURS 9: Biserici și comunități despărțite de Scaunul Apostolic al Romei. În Orient – Bisericile Ortodoxe - scurt istoric al Bisericilor Ortodoxe - caracteristici teologice, dogmatice, liturgice și canonic-disciplinare ale Bisericilor Ortodoxe	Prelegere	
CURS 10: Biserici și comunități despărțite de Scaunul Apostolic al Romei. În Occident: Comunitățile protestante și Biserica Anglicană - scurt istoric al Bisericilor Protestante - caracteristici teologice ale Bisericilor Protestante	Prelegere	
CURS 11: Sectele și noile mișcări religioase. Considerații orientative. - diverse secte - noi mișcări religioase	Prelegere	
CURS 12: Comuniunea sacramentală. Botezul. Căsătoriile mixte - comuniunea sacramentală - Administrarea Botezului în context ecumenic - Căsătoriile mixte	Prelegere	
CURS 13: Bisericile Greco-Catolice (catolice de rit oriental). Documentul de la Balamnd. - scurt istoric al Bisericilor Greco-Catolice - Documentul de la Balamand	Prelegere	
CURS 14: Biserica Greco-Catolică din România și contextul ecumenic - tradiție și contemporaneitate - caracteristici ale spiritualității greco-catolice românești	Prelegere	

Bibliografie

Conciliul Ecumenic Vatican II, *Decretul despre ecumenism «Unitatis Redintegratio»* (1964). [U.R.]
 Consiliul Pontifical pentru Promovarea Unității Creștinilor, *Îndreptar pentru aplicarea principiilor și normelor cu privire la ecumenism (1993)*, Ed. Presa Bună, Iași, 2001. [INDREPTAR]
 Ioan Paul II, Scrisoarea enciclică *Ut unum sint*, (Roma, 25 mai, 1995), ed. I, Ed. ARCB, București, 1995; ed- a II-a, Ed. Presa bună, Iași 2010, col. «Documente» Nr. 71; și în Ioan Paul al II-lea, *Enciclice*, coord. Mgr. Vladimir Petercă, prefață Ioan Robu, arhiepiscop mitropolit de București, traduceri de: Larisa Balbuzan, Iulia Cojocariu și Wilhelm Dancă, Ed. Arhiepiscopiei Romano-Catolice, București, 2008, pp. 695-756; accesibilă pe www.ercis.ro și <http://paxlaur.com/2011/01/23/ut-unum-sint-scrisoarea-enciclica-a-sfantului-parinte-ioan-paul-al-ii-lea/>
 Conferința Bisericilor Europene, Consiliul Conferinței Episcopilor Europeni, *Charta oecumenica. Linii directoare pentru cooperarea crescândă dintre Bisericile din Europa (Strasbourg, 22 aprilie 2001)*, Ed. Presa Bună, Iași, 2003, colecția Documente nr. 32.
 Consiliul Pontifical pentru Comunicații Sociale, *Criterii de colaborare ecumenică și interreligioasă în domeniul comunicațiilor*

socialie (Vatican, 1989), Ed. Presa Bună, Iași, 2004, colecția Documente nr. 39.
 BÂRLEA, Octavian, *Ecumenism românesc*, în «Bună Vestire», Roma, an. XII, nr. 4, oct.-dec. 1973, pp. 1-46 (și Extras, Tip. Poliglotă Gregoriana, Roma)
Câteva considerații asupra Documentului de la Balamand (23 iunie 1993).
Vizita Apostolică a lui Ioan Paul al II-lea în România, 7-8-9 mai 1999, Ed. L'Osservatore Romano.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații. Bibliografie
S. 1: Prezentarea temelor, a modului de desfășurare și a metodologiei seminarului de Teologie ecumenică. Indicarea principalelor repere bibliografice pentru fiecare temă.	Prezentare, explicații, aplicații, dezbateri, discuții dirijate, discuții în grupe, grupuri de lucru, discuții libere, dialog, analize, studii de caz	Studentul se documentează și lucrează independent. DUMEA, Claudiu, <i>Religii, Biserici, secte</i> , Ed. Sapienția, Iași, 2002. FARRUGIA, Eduard S.J., coord., <i>Dicționarul Enciclopedic al Răsăritului Creștin</i> , traducere din italiană de Adrian Popescu, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2005.
S. 2: Biserica Anglicană	Prezentare și dezbateri	
S. 3: Bisericile Ortodoxe	Prezentare și dezbateri	
S. 4: Biserica Luterană	Prezentare și dezbateri	
S. 5: Biserica Calvină / Reformată	Prezentare și dezbateri	
S. 6: Biserica Melchită	Prezentare și dezbateri	
S. 7: Biserica Etiopiană sau Abisiniană	Prezentare și dezbateri	
S. 8: Biserica Coptă	Prezentare și dezbateri	
S. 9: Biserica Maronită	Prezentare și dezbateri	
S. 10: Biserica Armeană	Prezentare și dezbateri	
S. 11: Biserica Siriană sau Iacobită	Prezentare și dezbateri	
S. 12: Biserica Asiriană sau Nestoriană	Prezentare și dezbateri	
S. 13: Bisericile Greco-Catolice Unite cu Roma	Prezentare și dezbateri	
S. 14: Concluzii, rezumat, evaluarea seminarului;		

Bibliografie

ANDRUȚOS, Hr., *Simbolica*, trad. de Patriarhul Iustin, Ed. Anastasia, București, 2003.
 BĂDILIȚĂ, Cristian, VEREȘ, Otniel, *Biserici, secte, erezii? Dialoguri fără prejudecăți despre marile tradiții creștine*, Ed. Vreimea, 2011.
 CIUBOTARU, Daniil, *Puncte de apropiere între catolicism și ortodoxie*, Tip. Seminarului, Blaj, 1945, 120 p. (ed. II-a, Ed. Unitas, Cluj-Napoca, 1999, 102 p.).
 Arhim. BONTEANU, Teodosie, *O Turmă și un Păstor. Problema împăcării Bisericii de Răsărit cu Biserica de Apus*, Cluj, 1937, 510 p., ediția a II-a, revăzută și actualizată, Ed. Unitas, Cluj-Napoca, 1997, 352 p.;
 DUMEA, Claudiu, *Religii, Biserici, secte*, Ed. Sapienția, Iași, 2002.
 FARRUGIA, Eduard S.J., coord., *Dicționarul Enciclopedic al Răsăritului Creștin*, traducere din italiană de Adrian Popescu, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2005.
 GEORGE, Timothy, *Teologia Reformatoarelor*, Ed. Institutului Biblic „Emanuel” din Oradea, Oradea, 1998.
 HIMCINSCHI, Mihai, *Misiune și dialog. Ontologia misionară a Bisericii din perspectiva dialogului interreligios*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2003.
L'unita multiforme. Oriente e occidente nella riflessione di Giovanni Paolo II (ed. Cesare Alzatti), Milano, 1991.
 MADEY, John, *Ecumenism, Ecumenical Movement and Eastern Churches*, 1987.
 MESIAN, Alexandru PS, *Ecumenismul, drumul spre unitatea creștină*, Editura Surorilor Lauretane, Baia Mare, 2012.
 MIHĂIȚĂ, Nifon, *Misiologie creștină*, București 2005
 MITROFAN, Ioan, *Amintiri care ne dor*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2002.
 ROBERSON, Ronald, *Bisericile Creștine Răsăritene. O scurtă prezentare*, Ed. Sapienția, Iași, 2004.
 SUTTNER, Ernst Christoph, *Schisme: ceea ce separă și ceea ce nu separă de Biserică*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006, 167 p.
 YANNARAS, Christos, *Adevărul și unitatea Bisericii*, trad. din limba greacă de Ierom. Ignatie (Ilie) Trif și Uliniuc Ionuț Dumitru, Ed. Sophia, București, 2009.
 Conferenza Episcopale Italia (CEI), Ufficio Nazionale per l'ecumenismo e il dialogo interreligioso, Ufficio nazionale per i problemi giuridici della CEI, *Vademecum per la pastorale delle parrocchie cattoliche verso gli orientali non cattolici*, EdB, 2010, Collezione Documenti Chiese locali nr. 151, 23 p.
 Cf. http://www.chiesacattolica.it/ccj_new/documenti_cei/2010-12/01-3/Vademecum%20orient_non_catt.pdf
<http://www.crestinortodox.ro/dogmatica/maica-domnului/>
 Colecția revistei «Pax et Unitas». Revista ecumenică și de dialog interreligios, Ed. Serafica, Roman.
 Manuale de Teologie Ecumenică catolică.
 Manuale de Misiologie ortodoxe.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile disciplinei sunt coroborate cu așteptările comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori din domeniul programului.
- Conținuturile disciplinei răspund exigențelor parohiei, fișei postului de muncă din domeniul bisericesc, educativ, caritativ, catehetic sau formativ și voluntariat.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Însușirea conținuturilor Materialul din conținutul căruia vor fi formulate întrebările de pe biletele de la examenul oral final de la sfârșit de semestru va fi comunicat de cadrele didactice.	Examen oral final Metoda Procedura examinării: - studentul care nu va avea nici măcar o prezență la cursuri nu va fi primit în examen. - intrarea la examen va fi în ordine alfabetică. - vor fi înăuntru întotdeauna cel puțin doi studenți; odată cu ieșirea de la examen a unui student, un altul va intra, va extrage un bilet de examen, va avea la dispoziție 10 minute pentru pregătirea răspunsului și notarea ideilor pe o coală pregătită dinainte, și 15 minute pentru răspunsul oral. - subiectul extras nu se poate schimba.	50 %
10.5 Seminar/ laborator	Participarea activă la dezbateri și Elaborarea lucrării scrise Pentru a fi luată în considerare nota de la seminar este necesară obținerea notei de trecere la examenul oral final de la sfârșit de semestru.	Evaluarea participării active la dezbateri și Evaluarea lucrării scrise Prezentarea la examenul final este condiționată de întocmirea elaboratului de seminar, pe teme propuse de titularul cursului, dar și de predarea acestuia titularului de curs - în format electronic pe e-mail (pgflorian@yahoo.it) scris cu diacritice (ă, â, î, ț, ș), - înainte de prezentarea la examenul final.	50 %
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Însușirea materialului de învățat. • Probarea dezvoltării competențelor specifice acumulate (profesionale, transversale). • Finalizarea lucrării de seminar. • Obținerea a minimum 5 puncte: 1 din oficiu, 4 puncte la curs + seminar. 			

Data completării

.....

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....